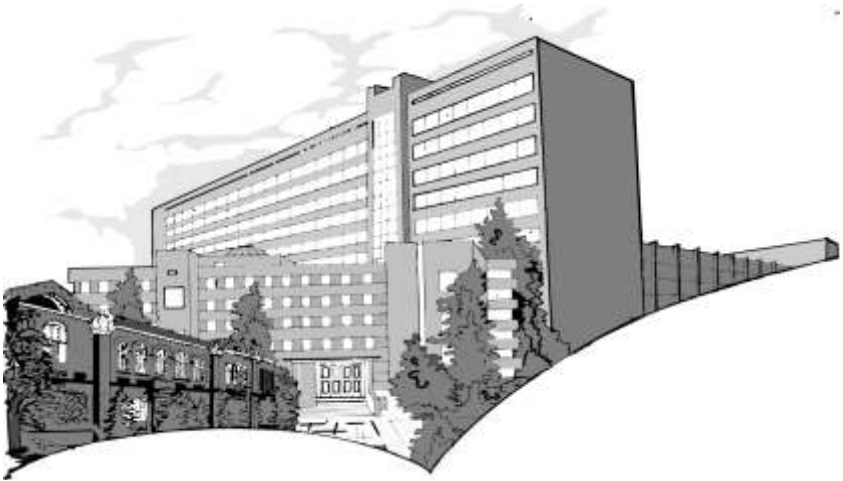

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Херсонський державний університет

Чабан Н.І.

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН**

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

освітньо-професійної підготовки бакалавра

напряму

6.020101 Культурологія

**Херсон
2014 рік**

Розроблено та внесено:

Херсонський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Розробник програми

Чабан Наталя Іванівна, доцент кафедри мовної освіти
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)
Херсонського державного університету, кандидат
педагогічних наук, доцент

Рецензенти:

Щедролосєва Катерина Олександрівна, доцент кафедри
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)
музичного мистецтва і хореографії Херсонського державного
університету, кандидат педагогічних наук, доцент

Гриценко Ірина Валентинівна, доцент кафедри педагогіки
(*прізвище, ім'я, по-батькові, посада, вчене звання*)
початкової освіти Херсонського державного університету,
кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено

Вченою радою ХДУ
Протокол № 6 від 27 січня 2014 р.

Погоджено

Науково-методичною радою ХДУ
Протокол № 3 від 23 січня 2014 р.

Схвалено

Науково-методичною радою
факультету культури і мистецтв ХДУ
Протокол № 4 від 16 грудня 2013р.

Розглянуто

на засіданні кафедри культурології ХДУ
Протокол № 3 від 11 листопада 2013 р.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «**Методика викладання культурологічних дисциплін**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку 6.020101 Культурологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика викладання культурологічних дисциплін в загальноосвітніх навчальних закладах.

Міждисциплінарні зв'язки: У процесі вивчення та опанування цього курсу реалізуються міжпредметні зв'язки з такими дисциплінами: «Теорія культури», «Історія української художньої культури», «Історія світової художньої культури», «Історія мистецтв», «Педагогіка: загальна, мистецька».

1. Мета і завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання художньої культури» є підготовка студентів – майбутніх культурологів до викладання художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах на основі набутих теоретичних, методологічних і методичних знань в галузях культурології та педагогіки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання художньої культури» є:

- ❖ засвоєння методологічних основ викладання культурологічних дисциплін в загальноосвітніх навчальних закладах;
- ❖ формування вміння визначення цілей і задач викладання художньої культури, відбору теоретичного та наочного матеріалу у відповідності із цілями уроків та позаурочних фахових занять, побудови різних типів уроків та занять;
- ❖ набуття умінь навчальної, позаурочної фахової, виховної та організаційно-методичної роботи вчителя культурологічних дисциплін;
- ❖ забезпечення засвоєння основ логіки побудови вивчення художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- загальну історію викладання культурологічних дисциплін;
- предмет, зміст та функції методики викладання художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- основні види, структуру та функції уроків з художньої культури;
- основні методи проведення уроків з художньої культури;
- методику підготовки уроків з художньої культури;
- основні види та особливості проведення позаурочних фахових занять з культурологічних дисциплін;
- методику організації та проведення гурткових і факультативних занять з художньої культури;
- методику підготовки та проведення позаурочних виховних заходів культурологічної спрямованості;
- основні критерії оцінювання знань та умінь учнів з культурологічних

дисциплін;

- засоби використання інформаційних технологій у процесі викладання культурологічних дисциплін.

вміти :

- вільно орієнтуватися у структурі та змісті існуючих шкільних курсів з культурологічних дисциплін;
- здійснювати календарно-тематичне планування уроків художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах
- готувати та проводити уроки різних типів з художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- розробляти плани-конспекти уроків різних типів з художньої культури;
- розробляти навчальні програми факультативних курсів та гуртків з художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- організовувати та проводити факультативні і гурткові заняття з художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- розробляти плани-конспекти факультативних і гурткових занять з художньої культури;
- організовувати та проводити позаурочні фахові заходи культурологічної спрямованості;
- організовувати та проводити дидактичні ігри з художньої культури;
- розробляти сценарії дидактичних ігор та позаурочних фахових заходів культурологічної спрямованості;
- готувати та проводити шкільні олімпіади культурологічної спрямованості;
- організовувати наукове дослідження учнів на базі МАН у процесі вивчення культурологічних дисциплін;
- використовувати методики поточного та підсумкового контролю у процесі викладання художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- організовувати роботу шкільного кабінету з художньої культури.

На вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін» відводиться 108 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:

Змістовий модуль 1. Методика організації навчально-пізнавальної діяльності учнів з культурологічних дисциплін.

Навчальні програми з культурологічних дисциплін в загальноосвітніх навчальних закладах. Навчально-методичні посібники з художньої культури для загальноосвітніх навчальних закладів. Наочно-технічне забезпечення уроків з художньої культури.

Змістовий модуль 2. Методика викладання культурологічних дисциплін на заняттях.

Методика комбінованого уроку з художньої культури. Методика різних типів уроків з культурологічних дисциплін. Методика аналітико-синтетичної діяльності учнів на уроках з художньої культури. Методика організації та проведення дидактичних ігор з художньої культури.

Змістовий модуль 3. Методика фахової роботи з вивчення культурологічних дисциплін в позаурочний час.

Методика організації факультативних занять з художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах. Керівництво науковим дослідженням учнів з художньої культури на базі МАН. Методика гурткової роботи з художньої культури в загальноосвітніх навчальних закладах. Олімпіада культурологічної спрямованості для учнів. Позаурочні фахові заходи з культурологічної підготовки учнів.

Змістовий модуль 4. Методична робота вчителя культурологічних дисциплін.

Організація роботи шкільного кабінету культурологічних дисциплін. Методична робота шкільного кабінету культурологічних дисциплін. Досвід викладання культурологічних дисциплін у вітчизняних закладах загальної освіти. Підготовка методичних розробок вчителем культурологічних дисциплін.

3. Рекомендована література.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Беземчук Л. Творчий розвиток школярів засобами музичного мистецтва [Текст] / Л. Беземчук // Мистецтво та освіта. — 2001. — № 1. — С. 43.
2. Красний Ю. Екран або книга [Текст] / Ю. Красний // Мистецтво у школі. — 1997. — № 4. — С. 8-9.
3. Красный Ю. Мультфильмы руками детей: Книга для учителя [Текст] / Ю. Красный — М.: Просвещение, 1990. — 176 с.
4. Курова В. Проблема відбору та організації матеріалу в курсі світової художньої культури [Текст] / В. Курова // Мистецтво у школі. — 2000. — № 17. — С. 69-71.
5. Кушніров М. Напиши мені про кіно [Текст] / М. Кушніров // Мистецтво. — 2000. — № 10. — березень. — С. 11.
6. Левина И. Мировая художественная культура и ... зачеты [Текст] / И. Левина // Искусство в школе. — 1999. — № 5. — С. 58-59.
7. Малафійв, І. В. Дидактика: навч. посібник [Текст] / І. В. Малафійв. — К.: Кондор, 2005. Масол Л., Коновець С. та ін. «Художня культура України» (8-9 класи): Експериментальна програма для загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій [Текст] / С. Конвець, Л. Масол // Мистецтво та освіта. — 1999. — № 2. — С. 23-44.
9. Миропольська Н. Експериментальна програма «Художня культура світу» (10-11 класи) [Текст] / Н. Миропольська // Мистецтво та освіта. — 1999. — № 1. — С. 19-25.
10. Молотобарова О. Кружок изготовления игрушек-сувениров: Пособие для руководителей кружков [Текст] / О. Молотобарова — М.: Просвещение, 1990. — 176 с.
11. Назарова Л. Ітогова атестація з курсу «Світова художня культура» [Текст] / Л. Назарова — 2000. № 4. — С. 66.
12. Полянський П. Витоки рок-музики (План-конспект уроку [Текст] / П. Полянський // Мистецтво та освіта. — 1999. — № 2. — С. 15.
13. Полянський П. Музичний брейн-ринг (для учнів 5 класу) [Текст] / П. Полянський // Мистецтво та освіта. — 2000. — № 2. — С. 43.
14. Проект програм та методичні рекомендації факультативних курсів середньої загальноосвітньої школи «Етнографія України», «Фольклор України», «Світова

- художня культура» 9-11 класи [Текст] — К.: Радянська школа, 1991. — 176 с.
15. Рудницька О., Свистельникова Т. Організатор дозвілля молоді (Диск-жокей). Програма спецкурсу (10-11 класи) [Текст] / О. Рудницька, Т. Свистельникова // Мистецтво та освіта.— 1999. — № 1. — С. 40-43.
  16. Сотников А. Художественная иллюстрация на уроках [Текст] / А. Сотников — М.: Просвещение, 1970. — 103 с., ил.
  17. Христова Л. Дорога до Ольвії (Урок з української художньої культури у 8 класі) [Текст] / Л. Христова // Мистецтво та освіта. — 2000. — № 2. — С. 23.
  18. Чабан Н. Художня культура Італії. Епоха Відродження [Текст] / Н. Чабан // Мистецтво та освіта.-2001.-№ 1.-С. 53.
  19. Чабан Н.І., Білоус А.А Від джазу до рок-музики. Театралізований урок-гра «Джаз-стадіон» [Текст] / Н.І. Чабан, А.А. Білоус //Мистецтво та освіта. — 2004. - № 2 (32). — С. 44-47
  20. Чабан Н.І. Експериментальна програма гуртка «Світ лялькового театру» [Текст] / Чабан Н.І., Ярмо Я.М. // Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ. — 2003. — № 2/7. — 48-51.
  21. Чабан Н.І. Використання нетрадиційних форм у навчально-пізнавальній діяльності учнів із вивчення мистецьких творів епохи Відродження [Текст] / Н. Чабан // Таврійський вісник освіти: Наук.-метод. журнал — Херсон, 2007. — № 2 (18). — С. 161-173.
  22. Чабан Н.І. Дидактичні завдання в ході вивчення розділу «Індійський культурний регіон» [Текст] / Н. Чабан // Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ. — 2005. — № 1/12. — С. 30-33.
  23. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Методика вивчення художньої культури в 9 класі. Медіакультура: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури [Текст] / Н. Чабан, І.Ф. Кравченко — Ч. 3. — Херсон, 2007. — 42 с.
  24. Чабан Н.І. Методика вивчення художньої культури Західноєвропейського культурного регіону в 11 класі: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури [Текст] / Н. Чабан — Херсон, 2005. — 45 с.
  25. Чабан Н.І. Методика вивчення художньої культури Північноамериканського культурного регіону в 11 класі: Методичні рекомендації для вчителів художньої культури — Ч. 2. [Текст] / Н. Чабан — Херсон, 2006. — 42 с.
  26. Чабан Н.І. Методика викладання художньої культури в 11 класі. Індійський культурний регіон [Текст] / Н. Чабан — Херсон, 2007. — 66 с.
  27. Чабан Н.І. Методика використання пізнавальних ігор та завдань для самостійної роботи учнів у ході вивчення розділу «Латиноамериканський культурний регіон» в 11 класі [Текст] / Н. Чабан //Таврійський вісник освіти: Наук.-метод. журнал — Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. — № 4. — С. 109-118
  28. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до календарно-тематичного планування уроків художньої культури для вчителів та студентів [Текст] / Н. Чабан — Херсон, 2004. — 59 с.
  29. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до позакласної роботи з учнями для студентів факультету культури і мистецтв [Текст] / Н. Чабан — Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. — 52 с.
  30. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Методика викладання художньої культури» для студентів заочної форми навчання

- художньо-педагогічного факультету [Текст] / Н. Чабан – Херсон, 2002. – 20 с.
31. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студентів художньо-педагогічного факультету з курсу «Методика викладання художньої культури» [Текст] / Н. Чабан – Херсон, 2001. – 36 с.
  32. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Етика й естетика» для студентів денної форми навчання факультету культури і мистецтв [Текст] / Н. Чабан – Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. – 32 с.
  33. Чабан Н.І. Методичні рекомендації до семінарських занять з курсу «Етика й естетика» для студентів заочної форми навчання факультету культури і мистецтв [Текст] / Н. Чабан – Херсон: Вид-во ХДУ, 2004. – 28 с.
  34. Чабан Н.І. Моніторинг знань і умінь курсантів/студентів з історії української культури [Текст] / Н. Чабан – Навчально-методичний посібник. — Херсон, 2011. — 80 с.
  35. Чабан Н.І. Навчально-методичний посібник з культурології [Текст] / Н. Чабан – Херсон, 2007. — 206 с.
  36. Чабан Н.І., Богданов О.В. Обґрунтування програми гуртка декоративно-прикладного мистецтва для десятикласників [Текст] / Н. Чабан, О.В. Богданов // Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ. – 2004. — № 3/8. – С. 30-33.
  37. Чабан Н.І. Розробки уроків з художньої культури: Методичні рекомендації до проведення занять у школі [Текст] / Н. Чабан – Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. – 33 с.
  38. Чабан Н.І. Художня культура Італії. Епоха Відродження [Текст] / Н. Чабан // Мистецтво та освіта. – 2001. — № 1. – С. 53-59
  39. Чабан Н.І. Японські театри но і кабукі (урок в 11 класі) [Текст] / Н. Чабан // Мистецтво та освіта. – 2006. - № 2 (40). – С. 50-52
  40. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Розробки виховних заходів: Методичні рекомендації для студентів-практикантів [Текст] / Н. Чабан, І.Ф. Кравченко – Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. – 26 с.
  41. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Формування вмінь естетичного аналізу творів декоративно-прикладного мистецтва старшокласниками [Текст] / Н. Чабан, І.Ф. Кравченко // Таврійський вісник освіти: Наук.-метод. журнал – Херсон, 2005. - № 1. – С. 22-30
  42. Шелестова Л. Організація творчої навчально-пізнавальної діяльності учнів [Текст] / Л. Шелестова // Рідна школа. – 1997. - № 9. – С. 48-52.
  43. Шеметилло В. Кохання – вічна тема мистецтва (урок у 7-му класі) [Текст] / В. Шеметилло // Мистецтво та освіта.-2001.-№ 1.-С. 49.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Левчук Л.Т. Основи естетики: Програма для спеціалізованих класів загальноосвітніх навчальних закладів гуманітарного профілю / Укл. Л.Т.Левчук, О.І.Оніщенко. – К., 2002.
2. Малафіїв, І. В. Дидактика: навч. посібник [Текст]/ І. В. Малафіїв. - К. : Кондор, 2005. Чабан Н.І. Формування морально-вольових якостей підлітків у процесі роботи хореографічного гуртка [Текст] / Н. Чабан // Педагогічні науки: 36. наук. праць. — Вип. 17. — Херсон, 2001. – С. 299-304.

4. Чабан Н.І. Формування морально-вольових якостей ділової людини у десятикласників на заняттях драматичного гуртка [Текст] / Н. Чабан // Проблеми сучасної педагогічної освіти: Зб. статей. Сер.: Педагогіка і психологія. — Вип. 4. — К.: Пед. преса, 2002. — С. 247-251
5. Чабан Н.І. Технології використання кейс-методу на заняттях гуманітарного циклу // Педагогічний альманах: Зб. наук. праць [Текст] / Н. Чабан — Херсон: РПО, 2010. — Випуск 5. — С. 183-188.
6. Чабан Н.І., Кравченко І.Ф. Позакласна фахова робота з музичного мистецтва: Методичні рекомендації для вчителів музики загальноосвітніх навчальних закладів [Текст] / Н. Чабан, Кравченко І.Ф. — Херсон: Вид-во РПО, 2008. — 54 с.
7. Чабан Н.І. Цикл занять з етики та етикету [Текст] / Н. Чабан // Печатное слово: Информ.-метод. журнал изд-ва ХГУ. — 2006. - № 2/19. — С. 101-112.
8. Энциклопедия для детей и юношества: Т. 1. Всемирная история [Текст] / Сост. С.Т. Исмаилова. — М.: Аванта +, 1996.
9. Энциклопедия для детей. Т. 21. Ч. 2. Культуры мира [Текст] / ред. коллегия М. Аксёнова, Е. Ананьева, М. Боярский и др. — М.: Аванта +, 2005. — 640 с.: ил.
10. Чабан Н.І. Використання пізнавальних екскурсій у ході вивчення українського кіномистецтва [Текст] / Н. Чабан // Вісник Житомир. пед. ун-ту: Наук. період. видання. — Житомир: Редакційно-видавничий відділ Житомир. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2004. — Вип. 15. — С. 35-39.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ,

що містять інформацію про методику викладання культурологічних дисциплін

- <http://www.youtube.com/watch?v=Y0AFsD0VNUE;>
- <http://www.youtube.com/watch?v=4WVJTGKRHSA;>
- <http://www.youtube.com/watch?v=AKYTF97sM70;>

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

У 5 семестрі студенти складають залік, у 6 семестрі — іспит.

4. Засоби діагностики успішності навчання

1. Поточний контроль

Проводиться на кожному занятті. Оцінюється рівень розуміння студентом навчального матеріалу, вміння формулювати основні положення з теми та давати відповіді на запитання, якість підготовки домашнього завдання. У процесі виконання практичної роботи застосовуються такі критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів:

Знання теоретичного програмного матеріалу	Застосування набутих знань під час виконання практичної роботи	Самостійна / індивідуальна робота
100-90%	100-90%	100-90%
«5»	«5»	«5»

89-75%	«4»	89-75%	«4»	89-75%	«4»
74-60%	«3»	74-60%	«3»	74-60%	«3»
59-35%	«2»	59-35%	«2»	59-35%	«2»
34% та менше	«1»	34% та менше	«1»	34% та менше	«1»

2. Проміжний контроль

Проводиться по закінченні вивчення модуля. Проходить у формі тестових завдань. Кожен студент отримує індивідуальне завдання. У процесі виконання тестових завдань застосовуються такі самі критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

3. Підсумковий контроль

Залік або іспит з дисципліни «Методика викладання культурологічних дисциплін» проводиться в 5 і 6 семестрах. Оцінювання завдань підсумкового контролю знань, умінь і навичок студентів здійснюється з урахуванням освітньо-кваліфікаційних вимог.

У ході підсумкового контролю оцінка знань, умінь і навичок студентів проводиться за п'ятибальною національною шкалою.

Підсумкове оцінювання компетенцій студента

За шкалою НАВС	За національного шкалою	За шкалою ECTS	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
90 – 100	5 відмінно	A	Високий (творчий)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить джерела інформації, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розвиває власні обдарування і нахили.
82 – 89	4 добре	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
75 – 81		C		Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження певних думок.
67 – 74	3 задовільно	D	Середній (репродуктивний)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

60-66		E		Студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на продуктивному рівні.
35 – 59	2 незадовільно з можливістю повторного складання	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 – 34	2 незадовільно з обов'язковим повторним курсом	F		Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

УДК 378.147.34

ББК 81.411.4

Ч. 12

Ч. 12   **Чабан Н.І. Методика викладання культурологічних дисциплін:**
Програма навчальної дисципліни освітньо-професійної підготовки бакалавра
напряму 6.020101 Культурологія [Текст] / Н.І. Чабан – Херсон: Айлант, 2014. – 11 с.

Навчально-методичне видання

Наталія Іванівна Чабан

Методика викладання культурологічних дисциплін:
Програма навчальної дисципліни освітньо-професійної підготовки бакалавра
напряму 6.020101 Культурологія

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку __.____.2014.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. – __.

Тираж – 100 прим. Зам. __.

Видавництво Айлант